

se zdi komu noro, da kakšen Ljubljčan ne zna porabiti nedelje drugače, kot da leze v šentlenarško podolševo samo to — ob uri in dnevu, ki ju določa celo nekakšna meddržavna pogodba, ampak tudi kakšen tak se najde in najbrž ni najbolj nevaren za državno »integriteto«. Avstrijska žandarmerija je to že pogruntala, nikogar ob tisti strmi, jarkasti, zaraščeni, blatni stezi, po kateri se cedi »zegnana voda« izpod slehernega kamna, nisem srečal vse do cerkvice, pa me je na začetku široka gozdna cesta celo za kakšnih dvajset minut zapeljala proč od »uradne« smeri; šele spodaj pri opuščeni mežnariji sta za šankom slonela dva avstrijska vzdrževalca reda in miru, ki pa so ju več kot očitno mnogo bolj zanimale klobase in pivo od morebitnih kršitev meje na prehodu zgoraj. Zdela sta se mi zelo razumna moža.

Vmes je ves čas iz šentlenarske smeri nažigalo kot na fronti; če je bilo kaj tišine, se je oglašal zvon, lepo usklajeno. Ščasoma smo se romarji s slovenske strani strnili v nekakšen gosji sprevod, ki je skozi grmovje strnjeno prikorakal do množice avtomobilov in ljudi na cerkveni jasi. Ob vstopu nanjo je bilo z dobrim občutkom za diskretnost iz belo pooblahni desk postavljeno stranišče, malo naprej so pekli dvojezične klobase — enojezični so bili samo »čevapčiči« — in točili pivo; pridna gospa je s celo košaro drobnih pušeljkov kot čebelica obletavala nove in nove prišleke in vsakega opremila z majčkenim nageljčkom in rožmarinom, pod dobro ohranjeno, pa že »razseljeno« mežnarijo so štirje brunni možje streljali, da se je kar kadilo. Bili so ode ti v snežno bele, z rdečimi nageljni vezene predpasnike, na katerih je pisalo »Sveti Lenart, prosi za nas!« (zdelo se mi je umestno), pred seboj so imeli dvoje modernih strelnih naprav s trobljastimi nastavki, kakršne so nosile strojnice med prvo svetovno vojno, namakali so velike cevaste patrone v vodo, da se reč ne bi preveč razgrela, si tiščali zeleno vato v ušesa, eden pa je oprezal, do kod je segla maša in kdaj bo zvonar začel vleči za vrvi. Pri tisti pričji so spodnji trije užgali, da se je vse treslo; uigrano so vlekli za vrvice, predstavljali nekakšne kretnice, lovili prazne tulce in že v cev tiščali nove. Delovali so usklajeno, na poseben način ponosno, spretno, urno in, seveda, pomembno. Povprašal sem jih, kje se takšne naprave, ki niso starosvetnim možnarjem podobne v ničemer, razen da počijo, kupijo, pa so povedali, da jih je kar spodaj v Železni Kapli napravil puškarski mojster — kajpada, saj je na vsej severnokaravanski strani puškarstvo stara in izdelana obrt. Ob velikanskem kupu streliva so še dodali, da ga bodo že prihodnje leto tudi sami naredili; lažjega srca ga bodo popokali.

Laični del shoda je ob zlozljivih mizah in klopeh obde loval kranjske klobase — Krainer Würste, hrenovke — Frankfurter Würste in naddvojezične čevapčiče, zalival prestane avtomobilske napore s pivom in klepetal. Staro gospodarsko poslopje, ki je bilo tudi angažirano v gostinsko ponudbo, ni skrivalo nekdanje lepote, toda strešni šinklni (škodle) so mu že zdavnaj otožno osiveli, napadel jih je mah, zdaj so se marsikje tudi že cefrali: če jim ne bodo hitro pomagli, se bo v letu ali dveh vse

skupaj sesedlo in potem zbogom, stari lepote! Precej podobno se je kazala od blizu tudi mežnarija, za katero je še pred leti **Stanko Klinar** v vodniku po Karavankah napisal, da skriva v sebi skromno popotniško postrežbo; zdaj očitno oživi samo še enkrat letno, čeprav takrat nadvse neskrupno.

Pač pa je nad vsoto to prijazno človeško gomaznijo stal cerkveni dom svetega Lenarta kot nekakšno trdoživo in neuničljivo trajanje; z nekaj okni in vrati govori o svoji starosti in o plemeniti kmečki gotiki; **Singer** piše, da je iz 16. ali celo konca 15. stoletja; v notranjščini, ki je precej manjša, kot bi človek pričakoval po zunanjem videzu, je strop lesen, raven, kasetiran in »pomolan« z nekoliko čudaškimi, vendar ne nečednimi ornamentami. Okrog cerkve so postavili štirje priložnostni oltarčki, da bo imela procesija, ki se je sredi maše izcimila z eno samo samcato bandero iz cerkvenih vrat, svoj rep, postaje in glavo. Pobožna množica, ki je je bilo toliko, kolikor je pač prostora okoli cerkve, je z dolgim hribovskim korakom hodila za pisano sveto zastavo in molila — kadar ni ravno pel — in to po koroško lepo! — kapelski cerkveni zbor: zvečine slovensko, čeprav je bila maša trijezična — slovenska in nemška zaradi svetne in cerkvene demokracije, latinska pa bogvedi zakaj, najbrž zaradi tradicije; čeprav latinščina ni bil Kristusov jezik. Ni treba posebej govoriti, da se je zaradi takšne mnogojezičnosti in procesije maša čezmerno zavlekla; toda ljudstvo je zvesto, vztrajno in neutrudno sodelovalo, ves čas je pozvanjalo in pokalo, pa tudi necerkveni del sodelujočih je začuda vztrajno ves čas jedel in pil, ne da bi kazal kakršnihkoli znamenj utrujenosti; le nekoliko glasnejši je postajal.

Nad vsem je stala Olševa, od tod lepo in mogočno pokončna, vsenaokrog so počivala velikanska prostranstva smrekovih gozdov, mednje so bili zarezani

Pri koči tej

VINKO HROVATIČ

*Pri koči tej pod Križko tu planino
posedal vselej sem, ko zvon 'z daljave
odmeval je in veje so majave
se sklajpljale z večerno že temino.*

*In v mraku tam s planine so postavle
hitele v gručah mimo me v dolino
in vse dotlej, ko zadnji fant z deklino
ni mimo šel, sem sam bil del narave.*

*Strmim in v mislih kočjo gledam:
mi daleč 'z dneva v dan nje prag postaja,
da gost ne bom v gorah, se bolj zavedam.*

*A naj, planinska kočja, ti brez kraja,
četudi jaz v dolini le posedam,
v nedrih tvojih veter še nagaja!*